

RODOLF SIRERA
TEATRE COMPLET 1

RODOLF
SIRERA
TEATRE COMPLET
1

Introducció:
RAMON X. ROSSELLÓ

COL·LECCIÓ «TEATRE»

Vinyeta de la coberta:

© Pablo Pastor Bárcenas, basada en l'obra
d'Ambrogio Lorenzetti, *Alegoria del bon govern*.

Edició composta amb les tipografies Bodoni i Aster, impresa sobre paper Biblioprint de 60 g/m² de Miquel y Costas per a l'interior, i Conqueror comú, verjurat nacre, de 300 g/m² per a la coberta

© 2024, del pròleg: Ramon Xavier Roselló Ivars

© 2024, Rodolf Sirera Turó

© 2024, d'aquesta edició:
Institució Alfons el Magnànim
Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació
Corona, 36 — 46003 València
Tel.: +34 963 883 169
magnanim@dival.es
www.alfonselmagnanim.net

ISBN: 978-84-1156-010-8 (Volum I)

ISBN: 978-84-1156-009-2 (Obra completa)

DL: V-1913-2024

Maquetació: Arts Gràfiques Soler, S.L. — València

Impressió: Impres Puchades

ÍNDIX VOLUM I

	<u>Pàg.</u>
INTRODUCCIÓ	
<i>A la recerca de l'obra teatral de Rodolf Sirera: entre el compromís i la diversitat</i> , per Ramon X. Rosselló	11
La Pau (retorna a Atenes)	45
Plany en la mort d'Enric Ribera	113
Peret o els miracles de l'astúcia	185
La infanta Tellina i el rei Matarot	209
La farsa de misser Pere Pathélin	251
El nas tallat	277
Tres variacions sobre el joc del mirall, amb un epíleg d'homenatge a Alfred Jarry	305
L'estranya metamorfosi de Mademoiselle Delaigulle	311
Història de la representació frustrada de la llegenda de la princesa trista	317
El misteri de la cambra tancada	351
Medea	359
Memòria general d'activitats	365
<i>Arriba, escuadras, a vencer...</i>	427
Arnau	435
L'assassinat del Doctor Moraleda	485
Intermedi	553
El verí del teatre	565
La màgia dels colors i les banderes	595
Bloody Mary Show	601

Històries de desconeguts	649
Retorn als orígens	661
Funció de gala	671
La primera de la classe	733
El príncep	787
La princesa del desert	861

INTRODUCCIÓ

A LA RECERCA DE L'OBRA TEATRAL DE RODOLF SIRERA: ENTRE EL COMPROMÍS I LA DIVERSITAT

RAMON X. ROSSELLÓ

La trajectòria professional de Rodolf Sirera Turó (València, 1948), iniciada a finals de la dècada dels anys seixanta del segle passat, ha estat àmplia i variada, ja que no estem parlant només d'un autor teatral, sinó que la seua activitat ha transitat segons les èpoques —i de manera simultània a l'escriptura de textos originals— per altres àmbits del sistema teatral. No debades, Sirera ha estat immers en la creació escènica, la gestió cultural, la crítica, la reflexió i l'estudi del teatre o la traducció, versió i adaptació de textos, però també, ja en una etapa posterior, ha ocupat un lloc destacat en el sector audiovisual. Respecte a l'escriptura teatral, que motiva els tres volums que aplegaran l'obra completa de Rodolf Sirera fins a 2023, cal tenir en compte que també hi trobem diversitat. En aquest sentit, tenim textos escrits en solitari però d'altres sorgits de la col·laboració, sobretot amb el seu germà Josep Lluís Sirera Turó (València, 1954-2015), amb el qual formà un tàndem ben sòlid durant dècades.¹ Així mateix, si bé ens trobem amb peces llar-

---

¹ Mentre que els dos primers volums de *Teatre complet* es dedicaran a l'obra en solitari, un tercer volum inclourà les peces escrites amb Josep Lluís Sirera. Per a conèixer la trajectòria d'aquest últim, més enllà de les obres enllestides a quatre mans, recomanem l'entrada dedicada a Josep Lluís dins la base de dades Dramatea, del Centre de Documentació Escènica (Puchades, 2022). Sobre els processos i les peces d'escriptura compartida, podeu veure Josep Lluís Sirera (1999), Josep Lluís i Rodolf Sirera (2003) i Sansano (2014).

gues, també n'escrivi de breus. Fins i tot, hi ha incursions en el teatre musical, de titelles, per a infants o en la dansa, a més de conrear puntualment la narrativa. En tot aquest conjunt hi ha obres vinculades directament a l'escena, amb encàrrecs des del sector públic i el privat, i textos d'iniciativa pròpia, sorgits de la necessitat íntima d'escriure.

Aquesta trajectòria de més de cinquanta anys, si la posem en relació amb l'esdevenir històric valencià, es podria observar —i no només pensant en l'escriptura— a partir de tres grans etapes. La primera transcorre durant els darrers anys del franquisme i l'inici de la Transició política, si fa no fa entre 1968 i 1977, vinculada en termes escènics a l'activitat del teatre independent. La segona etapa va lligada a la posada en marxa de les primeres institucions teatrals a casa nostra, que abraçaria des de 1978 fins a la primera meitat de la dècada dels noranta. Una tercera etapa, encara oberta, s'enceta amb el canvi del context polític valencià de 1995. A recórrer aquestes etapes de l'autor ens dedicarem en primer lloc per, tot seguit, parlar de la difusió dels textos en altres llengües i països, així com del reconeixement a la seua trajectòria. Per acabar, farem una mirada de conjunt a formes i temes destacats en l'escriptura més personal de Rodolf Sirera.

ELS INICIS D'UN NOU TEATRE VALENCIÀ EN ELS TEMPS DEL TEATRE INDEPENDENT

Aquesta etapa està marcada, en un principi, per un període durant el qual el nostre autor cursa la llicenciatura en Història a la Universitat de València entre 1966 i 1971. És durant aquests anys quan comença l'activitat teatral, amb la creació dels grups Centre Experimental de Teatre (1968-1972) i El Rogle (1972-1976), en un context de trànsit del teatre de cambra al teatre independent (Rosselló, 1997). Aquest context, no ho oblidem, va estar condicionat per l'acció de la censura, la qual impacta en

el treball de producció d'aquests grups, tal com va explicar J. L. Sirera (1978). Però en aquests àmbits no només comença la trajectòria de Rodolf Sirera com a autor, sinó que el veiem com a actor i director, ocupacions que acabaran amb aquest període: parlem d'un dramaturg, per tant, sorgit des de la pràctica escènica. En aquest primer moment destaca un fet transcendental com fou l'assumpció del valencià com a llengua per a l'escena, amb l'obra *La Pau (retorna a Atenes)*, escrita inicialment el 1969 i estrenada pel CET el 1970, la qual comptà amb versions posteriors.² A continuació vingué *Homenatge a Florentí Montfort* (1971), primera peça escrita amb Josep Lluís Sirera —reconeguda el mateix any amb el Premi Especial del Jurat en el I Concurs de Teatre Ciutat d'Alcoi—, que és estrenada per El Rogle el 1972.³

En aquests primers anys, a banda de l'escriptura de textos originals, assistirem també a un treball rellevant de versió i adaptació, amb reescriptures dutes a escena per El Rogle, però també destinades a iniciatives com els Concursos de Teatre de Falla de 1972 i 1973. Es tracta de *La infanta Tellina i el rei Matarot* (1972), versió de la farsa atribuïda al pare Francesc Mulet; *La farsa de Misser Pere Pathélin* (1972), traducció i versió d'un anònim francès del segle xv, i *El nas tallat* (1973), obra en un acte basada en un conte de Joan Timoneda, a més de *Peret o els miracles de l'astúcia* (1972), adaptació feta a partir d'un conte recollit per Enric Valor, i de *Tres forasters de Madrid* (1973), versió lliure de Josep Lluís Sirera, adaptada per a l'escena per Rodolf Sirera, a partir del text d'Escalante, totes dues estrenades per El Rogle el 1973. Aquesta etapa d'activitat escènica es tanca amb *Memòria general d'activitats* (1976), un treball

---

² Indiquem sempre la data o període d'escriptura facilitada per Rodolf Sirera. En aquest cas, la versió definitiva del text és de 1973.

³ Distingim els premis obtinguts a partir de concursos de textos dels aconseguits per estrenes o edicions, els quals esmentarem en parlar dels espectacles i les publicacions.

col·lectiu del grup El Rogle amb dramaturgia de Rodolf Sirera, darrer espectacle en què el nostre autor participa com a director i actor (Rosselló, 2011). Així mateix, trobem la primera de les trilogies escrites junt amb Josep Lluís Sirera, *La desviació de la paràbola*, iniciada amb *El brunzir de les abelles* (1975), estrenada per El Rogle el 1976; *El còlera dels déus* (1976), premi Carlos Arniches de l'Ajuntament d'Alacant 1976, i *El capvespre del tròpic* (1977), premi Ciutat d'Alcoi 1977.

Des del que podriem dir la iniciativa pròpia, i com a primera peça totalment en solitari, escriu *Plany en la mort d'Enric Ribera* (1972), text guardonat amb el premi Ciutat de Granollers el mateix any. Dins l'escriptura més personal trobem, igualment, un primer conjunt de peces breus escrites entre 1974 i 1975: *Tres variacions sobre el joc del mirall, amb un epíleg d'homenatge a Alfred Jarry*; *L'estranya metamorfosi de Mademoiselle Delaigulle*; *Història de la representació frustrada de la llegenda de la princesa trista*, òpera breu basada en una idea de Samuel Bosc; *El misteri de la cambra tancada*, i *Medea*. Anys després, i com a resultat d'un encàrrec, escriu el 1977 la peça breu *Arriba, escuadras, a vencer...*, per a l'espectacle *Mort el gos, queda la ràbia*, de L'Entaulat.

A banda dels muntatges portats a terme a València, destaca la primera escenificació que es va fer a Catalunya a partir de *Plany en la mort d'Enric Ribera*, text editat el 1974, en edició bilingüe, en «Pipirijaina Textos», i que rebé el premi Serra d'Or de la Crítica 1975. La producció fou duta a terme pel Teatre del Celobert de Barcelona, amb direcció de Joan Ollé, i exhibida al Saló Diana i al Teatre Lliure, amb un muntatge que fou finalista en el Festival de Sitges de 1977 i que va obtenir el premi Ciutat de Barcelona 1978. Una segona producció s'estrena el 1978, amb *El brunzir de les abelles*, a càrrec de L'Ou Nou i amb direcció de Joan Bas, al Teatre Nord de la Ciutat.⁴ Aquesta és

---

⁴ Se'n feu un nou muntatge, amb la mateixa direcció, el 1991. Sobre la recepció a Catalunya, podeu veure Gallén (1999 i 2014).

una mostra de la bona acollida que l'obra de Sirera, sol o acompanyat, rebé a Catalunya, la qual cosa també es reflecteix en la publicació dels textos. Així, des de 1972 se n'inicia la difusió en la col·lecció «El Galliner» d'Edicions 62: en primer lloc, s'hi publica *Homenatge a Florentí Montfort*, que va comptar amb dues edicions (1972 i 1983), la segona esmenada i íntegra; la següent *La Pau (retorna a Atenes)*, amb set edicions des de 1975; el 1977 va veure la llum el volum *Tres variacions sobre el joc del mirall*, que recull les peces breus escrites entre 1974 i 1975, i l'any següent es va editar *Memòria general d'activitats*. També a València, des de l'editorial Tres i Quatre es dona a conèixer l'obra dels Sirera: *La farsa de misser Pere Pathélin* en «Papers bàsics» el 1973, i les peces de la primera trilogia. Així, *El brunzir de les abelles* enceta la col·lecció «Tres i Quatre Teatre» el 1976 —premi Serra d'Or de la Crítica 1977—, el 1979 s'edita *El còlera dels déus* i el 1980 *El capvespre del tròpic* —premi València de la Crítica 1981.⁵

Ja en aquesta primera etapa observem una dualitat en l'escriptura de Sirera entre una producció més experimental i una altra de més accessible per a un públic ampli, que farà un paper important en el procés de consolidació d'un nou teatre en llengua pròpia. Aquestes dues línies, no sempre perfectament delimitables, són les que va fer servir Pérez González (1998) a partir de la distinció entre un teatre social i un teatre personal. Però, a més a més, tota aquesta activitat vinculada a la creació, entre 1971 i 1979, s'acompanya de l'exercici de la crítica i la reflexió teatral per a diverses publicacions periòdiques de València: *Gorg* (1971-1972), *Cartelera Turia* (1972-1975), *La Marina* (1973-1974) i *Valencia Semanal* (1977-1979). Col·labora també, durant aquests anys, en *Destino* i *Serra d'Or*, de Barcelona, i en *Primer Acto*, de Madrid. En aquest moment de canvi d'etapa

---

⁵ La peça breu *Arriba, escuadras, a vencer...* fou publicada, inicialment, per la revista *Els Marges* el 1978.

trobem les aportacions de Sirera a la planificació teatral, a partir de la seua participació en el Congrés de Cultura Catalana i dins el volum *L'autonomia del País Valencià i la seua aplicació pràctica*, totes dues publicades el 1978.⁶

ENTRE L'ESCRITURA I LA GESTIÓ CULTURAL

Una segona etapa en la trajectòria de Rodolf Sirera s'enceta durant la Transició política, quan assolirà protagonisme, per una banda, l'escriptura ja fora d'estructures pròpies de creació, en uns anys en què, després de l'efervescència del teatre independent, assistim a una transformació del sector teatral; i, per l'altra, la gestió cultural en diversos nivells de l'Administració pública valenciana, una ocupació present fins al canvi de majories polítiques de 1995. Així, i arran de les eleccions municipals de 1979, que propiciaren una majoria d'esquerres en la Diputació de València, Sirera comença un primer període com a gestor: el 1979 és nomenat codirector artístic del Teatre Principal de València, recuperat per a la gestió pública, i el 1983 assumeix la direcció dels Teatres de la Diputació de València, un organisme que, a més del Teatre Principal, inclou la Sala Escalante, i des del qual posa en marxa el Festival Sagunt a Escena.⁷

Un segon període es vincula a la Generalitat Valenciana, ja que és cap del Servei de Música, Teatre i Cinematografia entre 1984 i 1988, anys en què es porta a terme la creació de l'Institut

---

⁶ És ben extensa la llista de conferències i publicacions que sobre el teatre ha fet Sirera. Podeu consultar l'entrada dedicada a Rodolf Sirera en *Dramatea*, concretament dins la secció «Obra publicada» (Puchades, 2021), i també el treball de J. L. Sirera (2014).

⁷ En aquest cas destaca també l'inici de la producció pública amb, entre d'altres, *La dama del mar*, d'Ibsen; *El creuament del Niàgara*, d'Alonso Alegría —versió de Josep Lluís Sirera—, i *Flor de Otoño*, de José María Rodríguez Méndez.

Valencià d'Arts Escèniques, Cinematografia i Música (IVAECM) i del Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana. És també, durant els períodes 1987-1988 i 1989-1992, membre del Consell Rector de l'IVAECM, i, entre 1985 i 1993, conseller de número de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació (IVEI).⁸ El 1990 torna al Teatre Principal de València en qualitat de director gerent, càrrec que exerceix fins al gener de 1993. El setembre d'aquest mateix any es reincorpora a l'Administració autònoma com a cap del Servei de Promoció Cultural i Mitjans Audiovisuals en la Conselleria de Cultura, lloc que ocupa fins a l'octubre de 1995.

Entre 1988 i 1990 publica novament articles i col·laboracions literàries, entre d'altres en *El Temps* i el diari *Levante*. En aquesta etapa, així mateix, desenvolupa tasques docents: és professor visitant a la Universitat de Chicago durant la tardor de 1987 i, entre 1990 i 1993, professor associat de Literatura Espanyola a la Universitat de València. En l'àmbit de la gestió editorial, el 1989 és nomenat director de la col·lecció teatral de Tres i Quatre, càrrec que exerceix fins al 2000.

Respecte a l'escriptura de textos originals, aquesta etapa s'inicia amb diverses peces escrites en solitari de manera simultània: *Arnau*, inspirat en el poema *El comte Arnau*, de Josep M. de Sagarra (1977-1978), premi Ignasi Iglésias de la Diputació de Barcelona 1978;⁹ *L'assassinat del doctor Moraleda* (1977-1978), i *El verí del teatre* (1978), un encàrrec de Televisió Espanyola a Catalunya per a la sèrie *Lletres Catalanes*. Les seguiren diferents encàrrecs, com ara *Bloody Mary Show: Sugge-*

---

⁸ Organisme constituït el 1985 per un consorci entre la Generalitat Valenciana i la Diputació de València, en el qual s'integrà la Institució Alfons el Magnànim.

⁹ Aquest text fou el primer encàrrec d'una peça llarga que va rebre Sirera, tot i que el text no va ser finalment escenificat. Posteriorment, el 1983 la companyia valenciana Art de Teatre estrenà l'obra, amb direcció d'Esteve Grasset.

riments dramàtics per a un espectacle de cabaret (1979), muntat per L'Horta Teatre el 1983, amb direcció de Juli Leal, un director molt present en l'obra de Sirera. *La primera de la classe* (1983-1984), en versió original i també en traducció castellana de Marina Navarro, és estrenada pel Teatre Estable del País Valencià el 1986, sota la direcció de Leal. Amb aquesta obra, en paraules de Gallén (1999: 70), es produeix la «represa» barcelonina de Sirera, ja que fou muntada el 1988 pel Teatre de Barcelona (T. de B.), amb direcció de Lurdes Barba. Posteriorment vingué *Funció de gala*, comèdia d'intriga en tres actes (1982-1985), que adaptada en dos actes fou estrenada el 1990 pel Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana, sota la direcció de Leal.

En aquesta etapa trobem una segona trilogia escrita amb Josep Lluís, *Trilogia de les ciutats*, que s'inicia amb *Cavalls de mar* (1986), premi Teatre Principal de Palma 1988; *La partida* (1989), escrita per encàrrec de la Comissió del V Centenari de la Ciutat d'Alacant —publicada per l'Ajuntament d'Alacant el 1990—, i *La ciutat perduda* (1993), guardonada el mateix any amb el premi Born de teatre de Ciutadella. De 1987 és *Indian Summer*, un text destacat en la trajectòria de Rodolf Sirera, que junt amb *Cavalls de mar*, impulsa la línia del teatre més experimental. *Indian Summer* dona lloc a una coproducció del Centro Nacional de Nuevas Tendencias Escénicas, el Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya i el Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana, sota la direcció de Guillermo Heras, estrenada el 1991, la qual es programà al Teatre Romea de Barcelona i la Sala Olímpica de Madrid, a més del Rialto de València. La peça va ser reconeguda el 1992 amb el premi de la Generalitat Valenciana al millor text dramàtic estrenat.

Les obres llargues per a adults s'acompanyaran d'altres formats, com dos llibrets d'òpera: *El príncep* (1983-1984) i, amb Josep Lluís Sirera, *El triomf de Tirant* (1991), escrit per encàrrec de la Generalitat Valenciana, dins el programa Producció de Mú-

sica 92.¹⁰ També trobem una incursió en el teatre per a infants, amb *La princesa del desert* (1986), peça que s'incorpora al volum de Manel Cubedo i Rodolf Sirera *El teatre a l'escola*, publicat per la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència el 1991.¹¹ I, de nou, tenim un conjunt de peces breus: *Intermedi* (1977-1980), *La màgia dels colors i les banderes* (1979), *Històries de desconeguts* (1979-1981), *Retorn als orígens* (1980), *Números de pallassos* (1986) i *Un fill és un regal de Déu* (1994).¹²

En aquests primers anys noranta continua l'atenció des de Catalunya, ja que la Companyia Flotats fa un muntatge de *Cavalls de mar*, sota la direcció de Josep M. Flotats, estrenat al Teatre Poliorama de Barcelona el 1992. La mateixa companyia presenta el 1993 *El veri del teatre*, en aquest cas dirigit per Orestes Lara.¹³ Com a resultat d'una ajuda a la creació del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya (CDGC), Sirera escriu *La caverna* (1993), publicada el 1995 per Lumen, en la col·lecció «Teatre Català Contemporani: Els Textos del Centre Dramàtic». Finalment, el CDGC produeix la peça *Maror* (*Les re-*

---

¹⁰ S'estrenà al Teatre Principal de València el 1992, amb música d'Amand Blanquer, direcció d'escena de Jaume Martorell i direcció musical de Manuel Galduf, amb l'Orquestra i Cor de València. Se'n va fer una edició bilingüe el mateix any en la col·lecció «Llibrets/programa d'Òpera» de l'Àrea de Música de l'IVAECM.

¹¹ Aquest text es publica el 1995 en la col·lecció «Micalet Teatre», de Bromera.

¹² Totes elles han estat editades inicialment en revistes o llibres col·lectius: *La màgia dels colors i les banderes* (en Joan Fuster i altres, *Bandera, bandera*, València, Eliseu Climent, editor, 1979), *Intermedi* (*L'Espill*, 1980), *Històries de desconeguts* (*Cairell*, 1981), *Números de pallassos* (edició bilingüe, *Art Teatral*, 1987) i *Un fill és un regal de Déu* (edició bilingüe, *Art Teatral*, 1998).

¹³ Aquest muntatge responia al fet pel mateix director per a Televisió de Catalunya, emés el 1991. Els espectacles de la Companyia Flotats, que no s'ajustaven als textos originals, donaren lloc a dues edicions a càrrec de Pagès Editors, el 1992 i el 1993 respectivament.

gles del gènere) (1994), amb direcció de Joan Lluís Bozzo, estrenada al Teatre Romea de Barcelona el 1996.

Els darrers muntatges d'aquesta etapa es vinculen al cicle «Cent anys de teatre valencià», celebrat el 1995 amb motiu del centenari de la mort d'Eduard Escalante per Teatres de la Generalitat Valenciana. En aquest cicle, dins un repàs al repertori valencià, es porten a escena *El verí del teatre*, amb direcció de Vicente Genovés, i *Tres forasters de Madrid*, espectacle dirigit per Luis G. Berlanga, amb dramaturgia dels germans Sirera a partir dels sainets d'Escalante.

En aquesta etapa es manté la presència dels textos de Sirera en «El Galliner» d'Edicions 62, amb el volum que recull *L'assassinat del doctor Moraleda* i *El verí del teatre*, amb cinc edicions des de 1978; *Bloody Mary Show*, publicada el 1980 —premi Serra d'Or de la Crítica 1981—; *La primera de la classe*, amb dues edicions (1985 i 1993); el volum *El Príncep. Històries de desconeguts* —que recull algunes peces breus del període— el 1986;¹⁴ *Cavalls de mar*, editada el 1988 —premi Serra d'Or de la Crítica 1989—, i, finalment, *Maror (Les regles del gènere)* el 1995. També s'hi publiquen textos del període anterior com *Plany en la mort d'Enric Ribera*, el 1982, i *El brunzir de les abelles*, amb dues edicions (1983 i 1993). A més, l'Institut del Teatre edita el 1984 *Arnau*. També «Tres i Quatre Teatre» continua difonent l'escriptura dels Sirera, amb *Funció de gala*, el 1987; el volum *Tres farses populars sobre l'astúcia* (1987) —format per *La farsa de misser Pere Pathélin*, *Peret o els miracles de l'astúcia* i *El nas tallat*—; el volum *Revistes valencianes* (1990) —amb *La infanta Tellina i el rei Matarot*, *Tres forasters de Madrid* i *A l'Edén me'n vull anar (o el judici celestial del Virgo de Vicenteta)*, revista inspirada en la vida i

---

¹⁴ Es tracta de *La màgia dels colors i les banderes; Arriba, escuadras, a vencer...; Intermedi; Retorn als orígens*, i *Històries de desconeguts*. Aquesta darrera es torna a publicar el 1993 dins el volum *Sis peces de teatre breu* (Edicions 62).

l'obra de Josep Bernat i Baldoví, escrita en col·laboració amb Josep Lluís Sirera el 1981—, i, el 1994, *La ciutat perduda* —premi dels Escriptors Valencians 1994.

En aquests anys es posa en marxa la col·lecció teatral de Bromera, que a partir d'aquell moment dona a conèixer part de l'escriptura de Sirera: així ocorre amb *Indian Summer*, amb dues edicions (1989 i 1999).¹⁵ Com a mostra del reconeixement que l'obra de Sirera assolía, trobem textos seus en dues antologies significatives: *La Pau (retorna a Atenes)*, inclòs en *Teatre: Història de la literatura catalana*, vol. 18 (Edicions 62 / Editorial Orbis, 1984), i *Plany en la mort d'Enric Ribera*, en *Teatre*, dins la col·lecció «Les Millors Obres de la Literatura Catalana», d'Edicions 62 i «la Caixa», amb dues edicions (1995 i 1998). Aquesta difusió de les peces de Sirera també es dona a través de la televisió. En aquest cas té un paper rellevant el segon canal de Televisió Espanyola a Catalunya, que, a més d'*El verí del teatre*, amb direcció de Mercè Vilaret (1978), emet *El brunzir de les abelles* el 1977, amb adaptació i direcció d'Esteve Duran; *Plany en la mort d'Enric Ribera*, gravació del muntatge de Teatre del Celobert, el 1979; *El capvespre del tròpic* el 1983 —obra estrenada directament en televisió amb direcció d'Orestes Lara—, i *La primera de la classe*, gravació del muntatge de «T. de B.» el 1989.¹⁶ També Televisió de Catalunya ofereix *El verí del teatre*, pel Canal 33, amb una nova realització per a televisió dirigida per Orestes Lara el 1991.

A banda de l'escriptura de textos originals, durant aquests anys Sirera s'encarrega de la traducció i versió de diferents obres del repertori internacional destinades a produccions públiques valencianes. Comptem amb una versió lliure de *La dama del mar*, d'Ibsen, per a Teatres de la Diputació, amb direcció de Juli Leal,

---

¹⁵ El 2019 l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, dins el projecte Repertori Teatral Català, en va fer una edició digital.

¹⁶ Estan disponibles en línia *El verí del teatre*, *El brunzir de les abelles* i *Plany en la mort d'Enric Ribera* (arxiu de TVE Catalunya).

estrenada el 1981 i publicada per Edicions 62 l'any següent,¹⁷ i la traducció d'*El jardí dels cirerers* (1984), de Txékhov, reescrita per Manuel Àngel Conejero, per a l'Institut Shakespeare, i estrenada el mateix any. Per al Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana, que acabava de ser creat, Sirera porta a terme la traducció de *L'home, la bèstia i la virtut*, de Pirandello, estrenada el 1988 sota la direcció de John Strasberg, reposada el 1989 i editada en «Bromera/Teatre» el 1991.¹⁸ A continuació, trobem la traducció i versió (1989) d'*El mussol i la gata*, de Bill Manhoff, i la traducció (1991), per part d'Empar Jiménez i Rodolf Sirera, d'*Estimat mentider*, de Jerome Kilty, totes dues dirigides per Rafael Calatayud i publicades en «Edicions del Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana: Sèrie Menor» el 1992.

Amb Fernando Gómez Grande, Sirera tradueix els textos *La temptació d'Antoine*, d'Yves Reynaud; *Cambres*, de Philippe Minyana; *Divertiments turístics*, de Noëlle Renaude, i *El cant de la balena abandonada*, d'Yves Lebeau, recollits en el volum *Teatre francès contemporani* de «Tres i Quatre Teatre», editat el 1993. A més, durant aquests anys de final d'etapa trobem dos encàrrecs procedents de la productora madrilenya de Juan José Seoane, dirigits per Juan Carlos Pérez de la Fuente i estrenats al Teatro Alcázar de Madrid: *El canto de los cisnes*, una versió lliure de *La comèdia antiquada*, d'Aleksei Arbuzov, per a la Companyia Amparo Rivelles / Alberto Closas, representada entre 1993 i 1994, i la traducció i versió de *Los padres terribles*, de Jean Cocteau, per a la Companyia Amparo Rivelles / Nati Mistral (1995). Així mateix, Sirera s'acosta al món de la dansa amb la companyia Ananda Dansa, circumstància que es concreta en *Pol de gel*, espectacle per a infants per al qual porta a terme l'assessorament dramàtic (Sala Escalante, 1993), i en *Frankenstein*, espectacle estrenat el

---

¹⁷ Aquesta versió va ser muntada pel director català Joan M. Gual el 1996.

¹⁸ Amb set edicions, la darrera de 2010.

1997, que compta amb un llibret de Rodolf Sirera, basat en la novel·la de Mary W. Shelley.¹⁹

També en aquests anys trobem dues aportacions —fetes amb Josep Lluís Sirera— al coneixement i difusió del repertori teatral valencià, amb *Teatre*, de Faust Hernández Casajuana (1993), i *Teatre original complet*, d'Eduard Escalante (1995), publicades per Edicions Alfons el Magnànim. Amb aquestes edicions es tanca aquest vessant centrat en l'estudi i la recuperació del teatre valencià, tot i que el nostre autor continuarà escrivint articles i fent conferències al voltant del teatre. Però, a més de la dedicació al món de l'escena, en aquesta etapa de posada en marxa dels mitjans públics de radiotelevisió en diferents territoris, Sirera enceta una nova faceta com a escriptor. Així, a més de col·laborar en l'elaboració de les normes artístiques de doblatge per a Televisió Valenciana, el 1989 dirigeix, per a Canal 9 Ràdio, l'adaptació de la novel·la *No emprenyeu el comissari*, de Ferran Torrent. El 1985 escriu per a TV3 un dels episodis de la sèrie *13x13*, emés el 1988, «Tardor perillosa (característiques)», la seua primera incursió en el guió; i per a Televisió Valenciana, diversos guions de la sèrie *Russafa 56* (1992).²⁰

LA CONTINUÏTAT TEATRAL EN UN TEMPS D'ÈXITS TELEVISIUS

En aquesta tercera etapa, allunyat de la primera línia de la gestió cultural i amb el canvi de govern a les institucions valencianes, assoleix un protagonisme destacat l'escriptura per a diferents canals de televisió.²¹ Així, Sirera és argumentista i guionista prin-

---

¹⁹ Sobre adaptacions, versions i traduccions, podeu veure Martínez Luciano (2014).

²⁰ Podeu veure un recorregut detallat d'aquesta segona etapa en Pérez González (1998), que la presenta dividida en tres períodes: 1978-1981, 1983-1986 i 1986-1994.

²¹ Sobre el treball de Sirera com a guionista podeu veure Gomà (2014). També podeu consultar el web de l'Associació d'Escriptors de l'Audiovisual Valencià: <https://www.edav.es/es/guionistes/sirera-rodolf/>.

cipal d'*Herència de sang* (1995-1996) —primera telenovel·la de Canal 9— i argumentista i cap de guions d'una segona telenovel·la: *A flor de pell* (Canal 9, 1997). A més, col·labora amb Josep M. Benet i Jornet en l'argument de la telenovel·la *Nissaga de poder*, emesa per TV3 entre 1996 i 1998. Aquesta activitat s'amplia a mitjans d'àmbit estatal, ja que entre 1996 i 1999 és cap de guions de la telenovel·la *El Súper* (Tele 5).

Ja al nou segle, escriu, conjuntament amb Gisela Pou i Enric Gomà, la sèrie setmanal *Temps de silenci*, emesa per TV3 entre 2001 i 2002, i *Setze dobles*, programada per la mateixa cadena el 2003. Entre 2005 i 2012 és argumentista, junt amb Benet i Jornet i Antonio Onetti, i coordinador de guions de la sèrie *Amar en tiempos revueltos* per al primer canal de TVE, i el 2006 crea, amb Josep M. Benet i Jornet i David Castillo, la sèrie *Mar de fons*, per a TV3. El 2014 coordina els guions de l'adaptació de la novel·la d'Ildefonso Falcones *La catedral del mar* (Antena 3, TV3 i Netflix) i n'escriu el del primer i l'últim episodi,²² i el 2015 els de l'adaptació de la novel·la de Paloma Sánchez-Garnica *La sonata del silencio* (TVE), en la qual també s'encarrega del guió de dos capítols. El 2017, a partir d'un argument propi, preparat amb Josep Lluís Sirera, dirigeix els guions i és productor executiu de la sèrie *Parany*, emesa el desembre de 2019 en À Punt. Finalment, coordina els guions de l'adaptació per a televisió de la novel·la de Falcones *Los herederos de la tierra* (Antena 3, TV3 i Netflix), i també en aquest cas n'escriu el del primer i l'últim episodi; la sèrie va ser estrenada el 2022. En relació amb aquesta activitat audiovisual, entre 2002 i 2006 dirigeix, amb Enric Gomà, el màster en guió de televisió del Centre de Formació de Guionistes Luis García Berlanga, en la UIMP de València.

---

²² El 2018 rep el premi Liber de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya «pel brillant trasllat al llenguatge audiovisual d'una obra literària [*La catedral del mar*]», i el 2019 obté el premi Cartelera Turia per aquesta adaptació.